

Sygn. akt I CZ 43/15

.

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa K. Ł. i R. Ł.

przeciwko G. W. i Z. U.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 maja 2015 r.,

zażalenia pozwanego G. W.

na wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 27 sierpnia 2014 r.,

oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W., na skutek apelacji powodów K. i R. Ł. wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2014 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 11 lipca 2013 r. oddalający powództwo przeciwko G. W. i Z. U. o zapłatę i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Podstawę tego orzeczenia stanowiło stwierdzenie nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy oraz konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd Okręgowy wskazał, że ustalenia dotyczące wygaśnięcia roszczeń powoda z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej (art. 568 § 1 k.c.) oraz niedopełnienia aktów staranności warunkujących realizację tych roszczeń (art. 563 § 1 k.c.) zostały dokonane w sposób dowolny, bez przeprowadzenia dowodów zgłoszonych na te okoliczności. Zauważył, że Sąd Rejonowy zaniechał zbadania, czy zachodzą przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych na podstawie art. 471 k.c., mimo że powodowie powoływali się również na tę podstawę powództwa.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył zażaleniem pozwany G. W., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, a wydanie rozstrzygnięcia wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Środek odwoławczy przewidziany w art. 394¹ §1¹ k.p.c. jest szczególnym rodzajem zażalenia, dlatego też przy ocenie jego zasadności należy brać pod uwagę jedynie zgodność wyroku uchylającego wydanego przez sąd odwoławczy z przesłankami ustawowymi warunkującymi możliwość wydania takiego orzeczenia (art. 386 § 2 i § 4 k.p.c.). Poza zakresem badania Sądu Najwyższego pozostają zatem kwestie prawidłowości czynności procesowych sądu podjętych w celu wydania rozstrzygnięcia oraz trafność wykładni prawa materialnego dokonanej przez obydwa sądy rozpoznające sprawę (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z dnia 26 marca 2014 r.,

V CZ 15/14, z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 131/13 - nie publ.). Z uwagi na obowiązującą w polskim prawie postępowania cywilnego zasadę apelacji pełnej, orzeczenie kasatoryjne może zostać wydane tylko w okolicznościach ściśle określonych w ustawie. Zgodnie z art. 386 k.p.c., uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji wraz z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania następuje jedynie w trzech przypadkach: w razie stwierdzenia nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), gdy sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, albo jeżeli wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi między innymi wówczas, gdy sąd nie zbadał materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie, w szczególności np. jeżeli sąd pierwszej instancji przyjął brak legitymacji procesowej którejś ze stron, wygaśnięcie lub przedawnienie samego roszczenia, a sąd odwoławczy tej oceny nie podzielił (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 1/15; z dnia 6 grudnia 2013 r., I CZ 90/13 - nie publ.).

W sprawie niniejszej wyrok Sądu pierwszej instancji został uchylony z powodu zarówno nierozpoznania istoty sprawy wskutek stwierdzenia wystąpienia materialnoprawnej przesłanki unicestwiającej roszczenie, tj. upływu terminu określonego w art. 568 § 1 k.c., oraz zaniechania zbadania podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych, jak i konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Nie można tracić z pola widzenia, że efektywne zapewnienie konstytucyjnego prawa do sądu wymaga tego, aby sprawa mogła zostać rozpatrzona przez sądy dwóch instancji. W przypadku, gdy postępowanie dowodowe może na tyle zmienić obraz stanu faktycznego oraz materialną podstawę powództwa, iż prawomocne rozstrzygnięcie sądu drugiej instancji byłoby w rzeczywistości pierwszym rozstrzygnięciem sprawy, uzasadnione jest uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

sądowi pierwszej instancji (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2013 r., IV CZ 15/13; z dnia 9 stycznia 2014 r., V CZ 77/13 - nie publ.).

Sytuacja taka wystąpiła w niniejszej sprawie. Wbrew zatem odmiennemu zapatrywaniu skarżącego, należy uznać, że zostały spełnione wskazane w zaskarżonym wyroku przesłanki orzeczenia kasatoryjnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, i - stosownie do art. 108 § 1 zdanie pierwsze w związku art. 391 § 1, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. - pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi wydającemu w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.